

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/II

Telefoni uredništva: dnevna služba
2070 — nočna 2996, 2994 in 2050

SLOVENEC

Z nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Ček. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen
ponedeljka in dneva po prazniku

Cene na drobno

Gospodarska kriza, ki je zajela ves svet, je prisilila vse države, da so pričele štediti. Štednja zahteva skrajšanje državnega proračuna; skrajšati se morajo vse postavke, tako v krči v vseh državah tudi postavka za državno upravo in z njo stroški za uradništvo. Skrajšanje stroškov za birokracijo bo lažje izvesti v onih državah, kjer so tudi življenjske cene padle.

Cene na debelo industrijskih proizvodov in kmetijskih pridelkov, živin, živini so res znatno padle. Če pa pogledamo, po katerih cenah morajo kupovati kmeti, delavci in uradniki svoje vsakdanje potrebščine, vidimo, da se cene na drobno oporno drže že leta in leta na isti višini. Kje tiči vzrok temu pojavu, se mora vprašati vsak trezen misleči človek. Odgovor ni težak. Trgovina pred vojno je bila veliko bolj elastična, sledila je zakonu o povpraševanju in ponudbi in je reagirala na vsako še tako majhno gibanje cen. Dandanes je pa stvar popolnoma drugačna. Trgovina se je monopolizirala.

Ne sledi več starih gospodarskim zakonom, temveč diktatu močnih gospodarskih trustov, katerih namen je vzdržati cene čim bolj visoko. Njihova gospodarska politika se ne ozira na potrebe konsumenta. Namen te politike, iztisniti iz konsumenta milijonske dobičke, ki potem leže neizrabljeni v bančnih trezorih v škodo vsega gospodarskega življenja, ali pa jih velika gospoda zapravljajo v brezdelnosti po raznih riverah. Velekapitalistična gospodarska politika, ki sloni na izkoriščanju šibkejših do skrajnosti, je morala nujno dovesti do popolnega obuboževanja konsumenta. Prišli smo že tako daleč, da je njegova kupna moč padla skoraj na ničlo.

Kmet mora predajati svoje pridelke in živino po sramotno nizki ceni. Plaćevalci pa mora kljub temu visoke davke in drago kupovati industrijske proizvode. Dandanes ne prejme kmet za svoje blago niti toliko, da bi kril produkcijske stroške. Prav nič na boljšem nista delavci in uradniki. Od padca cen živini in poljedelskim proizvodom sta se ta dva prav malo okoristila. Z malimi izjemami moramo vse prav tako drago kupovati, kakor smo kupovali pred padcem svetovnih cen. Monopoliziranje trgovine v velikih trustih in neizmerna dobičkaželjnost trgovcev sta glavni oviri, da padec cen na debelo ne pride do učinka tudi v trgovini na drobno.

Naj navedemo vsaj par drastičnih primerov iz naše domače trgovine.

Vino prodaja kmet po 2 Din liter in še ceneje. Konsument ga mora plačati v gostilni po 12 do 14 dinarjev; mesar kupuje živino žive vage po 4 Din kg, prodaja ga po 15 Din. Kje je tu pošteno trgovsko razmerje med cenami na debelo in cenami na drobno? Nič boljše ni pri industrijskih proizvodih. Za meter finega kamnarnja iz čiste volne plačat v domači tovarni 120 Din meter. V trgovini te bo stal 420 Din meter.

Naj omenimo še stanovanjsko kupčijo, ki je že dalj časa popolnoma svobodna. Poštenega stanovanjca izpod 1200 dinarjev v Ljubljani ne dobiš. Delavstvo in uradništvo horendnih najemnih kratkomo ne zmora. Posledice gospodarske politike hišnih lastnikov, ki je produkcijski stroški nikakor ne opravičujejo, se že kažejo. V Ljubljani je že okoli 500 stanovanj praznih. Tako se dobičkaželjnost tepe sama sebe. In vendar tvori večino mestnega prebivalstva.

V opravičilo za tako veliko razliko med nabavo in prodajno ceno navajajo trgovci vedno in vedno takozvane režijske stroške, h katerim prištevajo tudi davke. Pojem režijskih stroškov je seveda silno raztegljiv in že večkrat samo polemiki s prizadetimi činitelji dokazali, da ti izgovori ne držijo. Trgovci, sem spadajo tudi mesarji, gostilničarji in hišni posredniki, se bodo morali končno vendarle sprijazniti z manjšim dobičkom, kar bo le v njihovo korist, ker bodo sicer konsumenta uničili. Nikjer ni zapisano, da si mora vsak trgovec v teku dveh let sezidati hišo ali vsaj nabaviti avtomobil! Uradniški konsument si pomaga z obroki, toda z obroki se prav tako lahko zažudi kakor z drugimi dolgovi, kadar se jih nabere toliko, da presežejo njegovo plačo.

Velekapitalistična miselnost je že pretesno objela naše pridobitne kroge, da bi si mi mnogo obljubljali od svojega moralnega pridigovanja. Kapitalist kloni le denarju in sili, ker že davno ne dela več po geslu: »Živi in daj živeti!« Da si moramo naložiti žrtve, ki so potrebne za ozdravljenje težkih gospodarskih razmer, vsi na ramena in to sorazmerno s svojimi močmi, o tem ne bo danes nikdo prepričal močnejših. Vsi zlati nauki nič ne izdajo. Stara resnica je, da je nadprodukcija v prvi vrsti posledica obubožanja konsumenta in vendar se danes vsa podjetja »rešujejo« a tem, da se nižajo plače delavstvu, medtem ko upravni svetniki branijo svoje tantleme do razsula podjetja. Še danes tudi velja zakon: Nižje cene — večji konsom, večji konsom — višja produkcija — manjša brezposelnost. A kdo se uravnava po njem? Drugi zopet še vedno pridigajo: Trgovina in industrija živita od konsumenta, če ta propade, propade vse. To so glasovi v puščavi. Danes še niti konkurence ni več v trgovini! Kjer niso trgovci sindikalizirani v stanovski organizaciji, tam gotovo cvete nekaj tajinstven dogovor, ki tako čudovito drži.

Ker ni konsument organiziran, ker se more z organizacijo nastopiti za obrambo svojih interesov, je potrebna od druge strani organizirana akcija za znižanje cen v trgovini na drobno.

Dunajska vremenska napoved. Nekoliko toplejše vreme, ki se bo zboljšalo posebno na jugu. Na severu pa še ne bo zanesljivo.

Zagrebska vremenska napoved: Pretažno oblačno, počasi se bo razvedrilo, malo topleje.

Franciji in Ameriki gre beseda

Na sestanku Hoover-Laval bo padla odločitev — Angleška industrija oživila

Pariz, 25. sept. Poset Lavalu v Washingtonu, ki se bo zgodil prve dni oktobra, se smatra tukaj za eno najbolj važnih dejstev moderne diplomatične zgodovine. Ni pa absolutno mogoče zvedeti, kakšne probleme bo Laval, ki se poda v Washington sam, obravnaval s Hooverjem. Gotovo bo v prvi vrsti predmet njunih razgovorov svetovna gospodarska kriza, in mnogi so v resnici prepričani, da bosta Laval in Hoover našla rešitev. Francozi poudarjajo, da sta krize najbolj krivi Anglija in Amerika, ki sta tako radodarno dajali kredite vsemu svetu in razširjali svoj kapital brez ozira na dejanske potrebe. Sicer so ameriške finance ostale močne, ker so njihovi viri skoroda neizčrpni, toda Amerika bo morala postopati sporazumno s Francijo, ako naj se reši gospodarska kriza.

Sodelovanje Amerike in Francije je v intereso njihuj samih, ker bi tudi njuno gospodarstvo moglo biti prej ali slej občutno prizadeto vsled gospodarskih težav ostalega sveta. Na kakšni podlagi pa se bosta Amerika in Francija sporazumeli, je težko predvideti, ker je Amerika do sedaj stala na stališču, da se mora moratorij za nemške reparacije podaljšati, dočim Francija o črtanju dolgov noče ničesar slišati.

Kar se tiče obiska Lavalu in Brianda v Berlinu, je istotako popolnoma neznan, ali je Francija pripravljena Nemčiji pomagati ali ne, in pod kakšnimi pogoji. Zanimivo pa je, da nekateri krogi razširjajo govorico, da bo Laval po obisku v Berlinu šel v Rim, da se sestane z Mussolinijem. Na vsak način je to želja Italije, ki se že dolgo trudi, da bi dobila od Francije posojilo.

London, 25. sept. 2. Iz vseh krajev Anglije poročajo, da je vsled padca funta šterlinga poživela vsa angleška industrija. Industrija premoga je dobila mnogo naročil, posebno s kontinenta. Mnoge tovarne v Landchestru, ki so bile zaprte že nekaj let, so pričele obratovati. Barrow Steel Company je sklenila, da stavi v obrat že v ponedeljek vse visoke peči in da zaposli nadaljnjih 1400 delavcev. V Liverpoolu je bilo prodanih na borzi za bombaž 45.000 bal bombaža, kar predstavlja rekord prometa, odkar borza obstoji. »Daily Herald« poroča na uvodnem mestu, da bodo primeru Velike Britanije sledile še druge države, v prvi vrsti Nemčija, ki bo morala ravno tako ukiniti zlato valutno. Isti list pravi, da bo postal funt šterling gotovo kontrolna valuta na mednarodni borzi, ki bo sigurna in stabilna med valutami, ki slonijo na zlati bazi. List zatrjuje, da se Velika Britanija nahaja na predvečer valutne revolucije, ki bo istotako značilna, kot industrijska revolucija. Dalje se bavi londonski tisk s stališčem Amerike in s sestankom Lavalu s Hooverjem, ki bo gotovo razjasnil težki položaj po vsem svetu. Sestanek Hooverja in Mac Donalda je prinesel londonski protokol, a britanski listi trdijo, da so v ameriških

službenih krogih v zadnjem času zelo rezervirani in ta neobičajni mir bo prinesel brez suma zelo važne sklepe. V Washingtonu mislijo na mednarodno splošno gospodarsko konferenco, ki naj bi se pripravila na sestanku Hooverja z Lavalom. Britanski listi priznajo, da brez sodelovanja Francije

in Anglije ne more biti resnega reševanja obstoječih ekonomskih in finančnih problemov v svetu, a vprašanje medzaveznih vojnih dolgov in nemških reparacij se sploh ne bi moglo rešiti, ako se med Združenimi državami in Francijo ne upostavi intimno sodelovanje.

Francija bo odprla svoje zaklade

Pariz, 25. sept. Z ozirom na izjavo finančnega ministra Flandina v Zenevi, da Francija ni voljna, da bi dala državam novih kreditov, medtem ko nekatere države težijo za tem, da bi se izbrisali njihovi dolгови, piše znani francoski gospodarstvenik Lucien Romier v »Paris Midi«, da se mu to stališče ne zdi pravilno. Francija in Amerika — pravi — ne moreta imeti interesa na tem, da bi evropske valute padale, zakaj, čimbolj bi evropske valute izgubile na vrednosti, tem bolj bo tako francosko kakor ameriško gospodarstvo ogroženo, ker bodo vse evropske države skušale vpostaviti ravnotežje v korist revnih narodov potom strahovitega dumpinga. Zato ne bo ostalo Ameriki in Franciji ničesar drugega, kakor da bosta iz svoje ogromne zlate zaloge dovolili, hočeš nočeš, velike kredite. Ze danes trpi francoska trgovina ogromne izgube zaradi devalorizacije funta in jih bo še bolj. Koliko bolj bo Francija prizadeta, ako bi se devalorizirale še valute ostalih evropskih držav? »Evidentno je,« zaključuje Romier svoj članek, »da taka država, kakor je Francija, ki je osnovana na prihrankih srednjega stanu, bolj trpi zaradi nestalnosti valute kakor druge evropske države, kjer takega srednjega stanu ni. Če se bo Evropi gočilo slabo, se bo Franciji še slabše.«

Podobni glasovi se slišijo tudi drugod. Večina inozemskih listov pripisuje sedanjo gospodarsko krizo sveta dejstvu, da sta Francija in Amerika nakopili preveč zlata, ki brez koristi leži v kletih, dočim bi moralo vršiti svojo naravno funkcijo kot regulator in izravnavalec. Medtem ko Amerika in Francija, prenasiheni zlata, nimata več odjemalcev za svoje produkte, so ostale države, ki nimajo zlata, oziroma ga imajo premalo, izgubile svojo nakupovalno moč.

Zaenkrat pa je glas Luciena Romierja osamljen in francosko časopisje odločno odklanja zahtevo inozemskih gospodarskih krogov po »zlati konferenci«, ki naj bi razmišljala o pravičnejši razdelitvi zlata v svetu.

Akcije angleške industrije črste

London, 25. septembra. tg. Na londonski borzi se opaža danes oster padec vseh angleških državnih papirjev. Obenem pa so se skokoma dvignile

domače industrijske vrednosti, dočim je kurz funta padel dalje. Danes je bilo popolnoma negotovo, kako se bo notacija funta razvijala v prihodnjih dneh. Sodi se, da je bilo mnenje, da bo funt padel samo za 25 odstotkov, preveč optimistično, da se funt momentano giblje radi nervoznih in neregularnih vplivov, ki lahko zopet hitro zginejo. Glavni znak današnje borze so težke izgube angleških državnih papirjev. Tako je 5 odstotno vojno posojilo notiralo danes 93. Naraščanje kurzov na domačem industrijskem trgu pa traja dalje. Pri otvoritvi borze je znašal danes London nasproti Newyorcu 3.459 (3.890), nasproti Parizu 88.98, Bruslju 25.5 (28), Amsterdamu 18.75 (19.8), Curihu 18 (19.75), Berlinu 15.5 (16.25). Notiranje zlata je naraslo danes za 11 šilingov, 4 pence na 114.9 šilingov. Ta notacija je najvišja od 5. avgusta 1921 dalje.

Francoska industrija ogrožena

Pariz, 25. septembra. tg. Pariška borza je bila danes odprta v smislu slabih vesti iz Newyorka v izredno slabi tendenci. K temu so prišle še nove vesti o večjih težkočah v pariških bankah. Tako so se morali danes črtati kurzi zavoda Credit National, ki je včeraj po borzi padel od 675 na 500. Slab položaj kurzov je precej enako zadel ves trg. Vse vrednosti od industrijskih vrednosti pa do inozemskih vrednosti so beležile velike kurzne izgube. Ob koncu se je pokazalo majhno zboljšanje, posebno pri francoskih bankah in Suezijski družbi. Tudi Youngova posojila so padla od 612 na 579. Na deviznem trgu se je zabeležil zopet nov oster padec angleškega funta. Pred borzo je funt padel od 98.5 na 90. V oficalni borzi je notiral najprej 88.5 do 87, zaključil pa je s 87.5.

Cene se ne zvišajo

London, 25. sept. Po vsem Angleškem so cene živil ostale neizpremenjene. Vsi trgovci izjavljajo, da bi povišanje cen bilo popolnoma neopravičeno. Trgovinski minister je sprejel deputacijo strokovne zveze železničarjev, kateri je zagotovil, da bo vlada z vsemi sredstvi preprečila, da bi se cene živilom zvišale in da bo cene najstrožje kontrolirala.

Lastnikom hranilnih vlog

Med vlagalei hranilnih vlog se širijo različne vesti, da propade dinar, da bo država izkoristila zasebne hranilne vloge itd., vsled česar so postali vlagalci razburjeni in dvigajo vloge pri denarnih zavodih. Finančni minister dr. Gjurič je že 22. t. m. izjavil, da so vse take vesti neosnovane in neresne in da država nikakor ne misli v kakršni koli obliki izkoristiti zasebnih hranilnih vlog v denarnih zavodih. Banška uprava opozarja vlagatelje, naj nikar ne dvigajo hranilnih vlog, ker imajo s tem le sami škodo in naj pomislijo, da denarni zavodi nimajo v blagajnah toliko gotovine, da bi mogli zadostiti dvigom in da so zato primorani omejiti izplačila, kajti vloge so izposojene na zemljišča, hiše itd., od koder se ne morejo trenutno izterjati posojila. Vloge so v vsakem oziru varne, zato naj se vlagatelji pomirijo in naj ne povzročajo težkoč denarnim zavodom, da bi ti morali izterjati posojila, vsled česar bi lahko propadla marsikatera trdna gospodarstva, ker trenutno ni majo na razpolago sredstev za vračila.

Kraljevska banska uprava, dravske banovine
V Ljubljani, dne 25. sept. 1931. (SAAE).

Dr. Schanbach premeščen

Belgrad, 25. sept. 1. V ministrstvo notranjih del je prestavljen iz Maribora okrožni inspektor in bivši veliki župan dr. Schanbach.

Rok za reklamacije podaljšan

Ljubljana, 25. sept. AA. Ukaz o razpisu važi lev v narodno skupščino je izšel v »Službenih novinah« dne 24. t. m. Zato je prišel tebi tridnevni rok za reklamacije volilnih imenikov 25. t. m. Reklamacije so torej dopustne tri dni po objavi v »Službenih novinah«, t. j. 25. 26. in 27. t. m., ker pa je 27. t. m. nedelja, je zadnji dan za vlaganje reklamacij ponedeljek 28. t. m.

Solska vest

Belgrad, 25. sept. AA. Prosvetni minister je izdal odlok, da lahko obiskujejo četrti razred ljudske šole: a) učenci, ki so padli pri sprejemnem izpitu za srednje šole; b) učenci, ki nimajo predpisane starosti za srednje šole; c) učenci, ki so v krajih, kjer ni srednjih ali meščanskih šol. Ta odlok velja samo v primeru, da je za te učence v ljudskih šolah prostora.

Madžari so si izmislili atentat

Železniške nesreče pri Biatorbagyu kriva železniška uprava

Zagreb, 25. sept. 2. Današnje »Narodne novine« javljajo iz Vinkovcev, da je ob priliki železniške nesreče pri Biatorbagyu bil udeležen tudi naš državljan ing. Jovan Gjurič, načelnik prometnega ministrstva, ki pa je imel srečo, da je ostal na onem vagonu, ki je še z dvema poštnima vagonoma ostal na progi. Takoj po nesreči je Gjurič odšel iz vagona in je videl šele takrat, kako visi en vagon nad prepadom, iz katerega je gledal neki Belgijec in prosil za pomoč. Gjurič mu je takoj tudi pomagal. Gjurič odločno trdi, da ni bilo nobene detonacije in je mnenja, da ne gre za atentat z razstrelivom, kajti v tem slučaju bi moral biti poškodovan tudi viadukt. Viadukti pa ni poškodovan, temveč je podrt le ograja vsled udara lokomotive, ki je iztirila in padla v prepad, s seboj

pa povlekla nekoliko vagonov. Po mnenju Gjuriča je prišlo do nesreče radi tega, ker so na tracičnih popustile spojnice. Po nesreči je odšel Gjurič v Budimpešto, kjer pa ga sploh niso zaslili. Radi velikega razburjenja je dobil srčni krč, vendar pa je njegovo stanje že dobro.

Izjava g. Gjuriča se torej povsem krije s poročili češkoslovaških listov, ki so trdili, da sploh ne gre za atentat, temveč za železniško nesrečo.

Budimpešta, 25. sept. 2. Atentat v Biatorbagyu še vedno ni pojasnjen in stoji na mrtvi točki. Policija vodi preiskavo v raznih smereh, vendar brez uspeha. Nekaj 100 agentov je odpotovalo v Avstrijo, Švico in Romunijo, da vodijo preiskavo s tamšnjimi oblastmi. Vsi rezultati se drže v tajnosti.

Madjarska čaka na posojilo

Ogromen primanjkljaj državnega proračuna

Budimpešta, 25. sept. AA. Madjarska telegrafna agencija poroča: Na seji ministrskega sveta je imel predsednik vlade grof Karolyi dolg govor. Najprej je obsodil železniški atentat pri Biatorbagyu. Vlada je morala zaradi tega atentata izdati energične preventivne ukrepe.

O proračunu je grof Karolyi dejal, da znaša stvarni primanjkljaj 117 milijonov pegov. Kratko-

ročni državni dolgovi znašajo 360 milijonov, državnih garancij je za 150 milijonov. Ravnotežje proračuna bo vlada vzpostavila z znižanjem izdatkov in s povečanjem dohodkov. Vlada namerava urediti kratkoročne dolgeve s posojilom ali z zrugim poslom na mednarodnem tržišču. Potrebno je samo blagohotno sodelovanje finančnih in gospodarskih strokovnjakov Zveze narodov.

Ameriški gost v Belgradu

Belgrad, 25. sept. 1. Danes je prisel v Belgrad gost naše vojske in eliti predstavnik ameriške generalitete, general Douglas Mac Arthur, šef generalnega štaba Zedinjenih ameriških držav. Na peronu postaje so ga pričakovali ameriški poslanik Prince, šef glavnega general štaba armijske general Milan Milovanović, komandant mornarice Viktor Wikerhauser ter komandant Belgrade aumijaki general Vojislav Tomić z mnogo drugimi predstavniki.

Belgraiske vesti

Belgrad, 25. sept. AA. Predsednik ministrskega sveta in minister za notranje zadeve je podpisal odlok, ki z njim določa uradne ure v vseh državnih uradih od 1. oktobra letos do 1. maja

1932. Uradne ure bodo: Ob sobotah od 8 do 11, ostale delavnice pa od 8 do 12.30 in od 15.30 do 18.

Belgrad, 25. sept. AA. Poljedelski minister je na podlagi čl. 15 zakona o pobijanju rastlinskih škodljivcev predpisal pravilnik o uvozu in tranzitu krompirja.

Belgrad, 25. sept. AA. Z ukazom Nj. Vel. kralja so na predlog ministra pravde in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta odlikovani z redom jugoslovenske krone III. stopnje: dr. Aleksander Viktor, starešina drž. odvetaštva v pok. iz Zagreba, Ivan Mesarič, sodnik Stola sedmorice v pok. iz Zagreba, Vladimir Buzadić, sodnik Stola sedmorice v pok. iz Zagreba; z redom sv. Save III. stopnje: Josip Manzo i. svetnik banskega stola v pok. iz Zagreba; z redom jugoslovenske krone V. stopnje: Mihovil Haberle, ravnatelj pomožnih uradov Stola sedmorice v pok. iz Zagreba.

Marinković o našem posojilu

Zasedanje Zveze narodov

Beograd, 25. septembra. I. Danes dopoldne je prišel minister zunanjih del g. dr. Marinković s svojo soprogo iz Zeneve. Dr. Marinković je dal pri povratku iz Zeneve častnikarjem sledečo izjavo: Letašnja skupščina DN ni bila večjega pomena. Posebno v svojem začetku. Na dnevnem redu so bila vprašanja o težkem finančnem življenju, za katero je bilo jasno, da Zveza narodov le v malem odpomore. Za ozdravitev teh težkoč je mogoče le sodelovanje med vsemi državami, ker bi se le na ta način lahko poboljšale finančne prilike v svetu. Bilo je jasno, da bo teženja skupščine šla za rešitvijo teh vprašanj. Med tem pa so se v teku zasedanja pojavila nova vprašanja, za katero so v Zvezi zbudila veliko zanimanje. Prvo tako vprašanje je bil predlog o ustavitvi orožarstva. Na podlagi italijanske sugestije so prinesle Skandinavske države predlog, da se orožarstvo v vseh državah ustavi do konference za razorožitev in za čas njenega dela. Po našem mnenju ni bil ta predlog na vojem mestu in radi tega ni mogel biti koristno rešen. Ustavitev orožarstva je zelo težko in veliko vprašanje in je nemogoče, da bi ga DN moglo naenkrat in enostaven način rešiti. Za njegovo rešitev je sklicana konferenca, kakršne po svoji veličini do sedaj še sploh ni bilo.

Ob koncu skupščine je prišla na vrsto japonsko-kitajska vojna, katere je izzvala veliko vne-mirjenje v krogih Zveze narodov. V Zvezi narodov se vedno vlada upravičena nestrpnost. Vojna obstoji, operacije se še nadaljujejo. Borbe se razvijajo, vendar pa se nič ne ukrene, kar bi moglo preprečiti prelivanje krvi. Dejstvo je, da je japonska vojska ukrenila golove korake, za katere pravi japonska, da so bili povsem upravičeni. Svet ZN se je znašla v zelo težkem položaju in ni mogla vse do predvečerašnjina priti do nobene definitivne rešitve, pričakuje, da japonski delegat dobe nove informacije in nove instrukcije od svoje vlade. Medtem pa obstoji v krogih ZN, posebej pri predstavnikih malih držav bojazen, da se bo ZN pokazala nemočno, da bi kaj ukrenila v tem slučaju. S tem bi se stvorilo nevarno mišljenje, da je akcija ZN nemogoča samo, kadar so v vprašanju pred vsem neznatne vojaške sile in da njena metoda nima nobene učinkovitosti, kakor hitro pride čas, da se reši spore velikih in močnih vojaških držav.

Za čas mojega bivanja v Zenevi, je nadaljeval g. dr. Vojta Marinković, sem imel nalogo, da se bavim tudi s pregovori o tem, ali se more na neki način popraviti, kar se je nam na škodo zgodilo ob priliki sprejetja Hooverjevega načrta. Vse svet se ležko obenti finančno krizo in ni bilo mogoče dobiti pristanka glavnih sil in podpisnikov sporazuma v Londonu, da se nam na drugi način nudoknadi škoda. Radi tega smo se morali potrditi, da to izgubo bomo zavezno moramo preplati, nadomestimo z zlatom in posojilom. Mi pa bomo ostali na našem pravnem stališču, da začenjamo pri banki za mednarodna plačila akcije za zaščito naših pravic. To posojilo bo celišni reparacijskega sprejetja, katere nam po pravici pripada. Teko bi se mi rešili finančnih težkoč za čas, dokler se spor ne reši.

Brahom na pomoč!

Nekateri kraji naše države, predosem b vrbaski, zetski, primorski in savski bano-vini so letos prizadeli po suši. Ljudje v teh krajih, ki imajo itak od nekdaj bomo življenje, da konaj pridelajo za vsakdanji kruh, bodo po elementarni nesreči izročeni najhujši bedi, ako se jim izdatno ne pri-skoči na pomoč. Razume se, da bo država storila po svojih močeh vse, da bodo omili, vendar pa je prav tako nujna pomoč posa-meznikov po vsej državi, ki sočustvenjejo s svojimi brati. Saj pravi pregovor našega naroda, ki je zajet iz globin njegove krščan-ske duše, da vse, kar človek iz ljubezni da, tudi nazaj dobi. Prebivalstvo naših kraških pokrajin je tako skopo od prirode obdar-jeno z zemeljskimi dobrinami, da si tega, kar mu je letos odrekla mati zemlja, ne more dokupiti z denarjem, ker ga enostav-no nima.

Sprito tega je zelo hvalosredno, da Rdeči križ organizira pomoč nesrečnemu prebivalstvu in se obrača na vse državljane Jugoslavije, da sočustvujejo z bližnjim, vsak, kolikor pač v sedanjih razmerah pre-more, šteje kaj za sočustvovanje, ki so v največji stiski in od dobrih ljudi pričaku-jejo pomoči. Najlepši zgled nam je dal naš kralj sam, ki je ukazal Rdečemu križu svoj prispevek za gladujoče prebivalstvo v višini 1 milijona dinarjev. Ta plemeniti čin naj vzpodbudi vsakega državljanja Jugosla-vije, da po svojih močeh prispeva k temu, da se bratje rešijo saj najhujše bede, zdaj, ko huda zima trka na vrata!

Razume se, da je pomoč nujno potrebna in da je ljudje željno čakajo, zakaj nji-hova stiska, ko nimajo s čim preživljati-niti sebe niti živino, je od dne do dne večja. Moramo pač drug drugemu pomagati, saj take nesreče lahko zadenejo vsak kraj v naši državi in zato smo drug na drugega nujno navezani. Res, da je tudi pri nas go-spodarska stiska tako velika, kakor še ni bila izlepa, toda tisti, ki še kaj ali pa celo veliko imajo, da lahko nesrečnemu bratu podarijo, ne smejo pozabiti onih, ki njihove pomoči nujno potrebujejo — saj je gotovo, da bodo iz svojega dobrega srca dali tudi mnogi, ki to veliko težje zmorejo. Zato na pomoč bratom!

Pariz, 25. septembra. tg. Quai d'Orsay odločno demantira vest, da je neposredno pričakovati fran-cosko-ruski sporazum, po katerem bi dobila Fran-cija v Rusiji petrolejske koncesije, Rusija pa po-sojilo.

Zeneva, 25. sept. tg. Japonski odgovor, ki je danes dospel v Zenevo, ima datum 24. septembra ter ga je izročil japonski delegat Josizava gene-ralnemu tajniku Zveze narodov. Japonski odgovor navaja: Japonske čete so od početka dogodkov strogo gledale na to, da ostanje v mejah, ki jih zahteva skrb za lastno varnost, za varnost želez-nic in japonskih državljanov. Japonska vlada je odločno šla za ciljem, da prepreči vsakršno razšir-jenje incidenta in vsako poslabšanje položaja. Resno je skrbela za to, da se po možnosti stvar uredi mirno s pogajanjem med obema državama, ter ima najboljšo voljo, da se ne oddalji od teh smer-nic. Japonska vlada polaga važnost na izjavo, da je že največji del svojih čet umaknila nazaj v pas železniške linije. Izven te cone so ostale samo nekatere čete, in sicer radi previdnosti v Mukdenu in Kirinu, dočim je majhno število vojakov nastan-jeno v nekaterih drugih mestih. Ta odredba pa ne pomenja vojaške zasedbe. Umik čet se vrši v največjem miru, kolikor to dopušta sedanja potre-ba varstva japonskih državljanov in železnice. Jap-onška vlada namerava umakniti svoje čete v železniški pas sam.

V krogih Sveta Zveze narodov, ki ima velik interes na tem, da se reši konflikt čimprej, pola-gajo veliko važnost na pripravljenosti japonske vlade, pogajati se s Kitajsko direktno. Če se to posreči na ta način, se bo smatralo to kot dober uspeh politike Zveze narodov.

Na popoldanski seji se je objavila izjava jap-onške vlade od 24. septembra, ki še enkrat opi-suje dogodke v Mandžuriji in japonskem smislu. Japonska vlada ne zasleduje nobenih teritorialnih ciljev v Mandžuriji. Ona želi samo, da bi mogli japonski državljani brez nevarnosti opravljati svo-je mirne posle. Plenum Zveze narodov bo še en-krat razpravljal o vprašanju, kako združiti Kello-gov pakt, ki vojno popolnoma izključuje, z nazi-ranjem Zveze narodov, ki dovoljuje vojne v neka-terih določenih primerih, seveda kot zadnje mož-nost. Angleški jurist Rollin je predložil namreč svoje tozadevno poročilo ter bo posebna komisija

Laval sprejel vabilo

Pariz, 25. sept. AA. Danes je bila seja mini-strskega sveta. Predsedoval ji je predsednik repu-blike Doumer. Ministrski svet je soglašal v oceni velikega pomena Hooverovega povabila, niti pred-sednik francoske vlade Laval obišče Washington. G. Laval bo odgovoril na Hooverovo povabilo, da se mu bo odzval.

Predsednik vlade g. Laval in minister zuna-njih zadev g. Briand so nato poročali o svojem po-tovanju v Berlin in o vprašanjih, ki bodo na dnev-nem redu berlinskih pogajanj.

Pariz, 25. sept. tg. »Matine« poroča, da bo mi-nistrski predsednik Laval 16. oktobra odpotoval v Washington. O tem se bo razpravljalo še na današnjem ministarskem svetu, ravno tako tudi o jutrišnjem potovanju v Berlin. Ameriški poslanik v Parizu je danes izročil Lavalu kot častno dar-ilo ameriškega finančnega ministra Mellona zlat tintnik v spomin na pogajanja o Hooverjevem predlogu za moratorij.

Amerika bo rešila svet?

Newyork, 25. septembra. V svojem govoru, ob otvoritvi narodnega zbora ameriške vojske, je predsednik Hoover opetovano namignil na se-danji gospodarski položaj. Govorec o političnih bo-jevalnikih, je Hoover govoril o vzrokih ameriške gospodarske depresije, ki izhaja iz nestalnosti ev-ropejske situacije in je izjavil, da bodo Združene države upostavile stabilizacijo sveta.

Predsednik je pozval legijo ameriških bo-jevalnikov, da naj aktivno sodelujejo pri prizadevanju, da se sedanja svetovna kriza reši. »Ta kriza«, je dejal Hoover, »se je začela v Evropi, kjer so bile gospodarske produktivne sile po poslednjih velike vojne popolnoma deformirane. Naša gospodarska moč je tako velika, da bi bili mi lahko že vpostavlili naše prejšnje blagostanje, ako bi ne bili vedno pre-

Blejski turnir

Astaloš zgubil proti Flohr. — Prekinjene partije. Partija Flohr—Astaloš, ki bi se morala od-igrati v 25. kolu, je bila odigrana danes. Astaloš se je branil z Aljehinovo obrambo, nakar je Flohr začel kmalu napadati. Rolir je na nasprotno stran kot njegov nasprotnik in napravil napad na kra-ljevo krilo, ki pa je uspel le zato, ker je Astaloš zamudil pravo priliko insecinirati na damskem kri-lu protivnapad. Astaloš je prihajal v vedno slabši položaj, tako da je slednjič še nasprotnikovo kom-binacijo spregledal in izgubil kmeta ter potem v končnici tudi partije.

Poleg te partije so bile določene za danes tudi 3 prekinjene partije, in sicer: Bogoljubov—Kostič, Spielmann—Colle in Kashdan—Kostič. Kostič je izgubil partijo proti Bogoljubovu brez igre, ker je kuvertiral ob prekritih nemogočo potezo; a tem se smatra po turnirskih določbah poteza za zgubljeno. Partija pa je bila prekinjena tudi sicer v takem položaju, da bi Kostič rezultata ne mogel spremeniti, tudi če bi igral.

Katolonci so uspeli

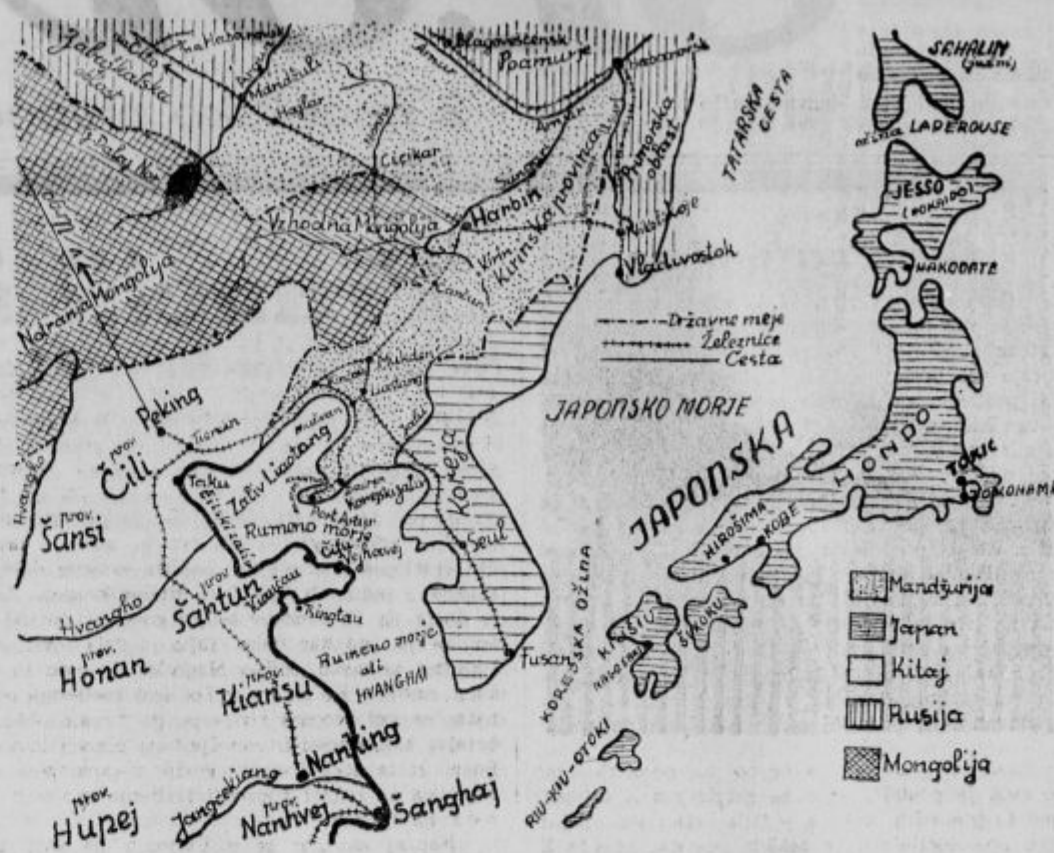
Pariz, 25. septembra. AA. Po poročilu iz Madrida so našli kompromisno formulo za amand-man, ki bo omogočil, da preidejo v špansko ustavo nekatera poglavja katalonske ustave. O tem amand-manu bo parlament razpravljajl jutri.

Spopadi med španskimi delavci

Madrid, 25. septembra. AA. Po poročilu iz Santandra so se tamkaj spopadli delavci delavske unije z delavci, člani katoliških sindikatov. Kato-liški delavci se niso hoteli priključiti stavki. En delavec je ubit, osem pa ranjenih. Novinarji in staveli v Santandru bodo po vsej priliki danes pri-šli stavkati.

Japonska se zagovarja

Umik japonskih čet

med zasedanje razorožitvene konference še enkrat poskušala najti formulo, kako naj se absolutna prepoved vojne sprejem v pakt Zveze narodov. Dalje se je na predlog lorda Roberta Cecila dolo-čil nov odbor za reformo volivnega postopka za volitev nestalnih članov v Svet Zveze narodov. Plenarne seje Zveze narodov ne bodo končane pred ponedeljkom prihodnjega tedna, ker se re-dakcijski odbor tretje komisije še ni sporazumel o

italijanskem predlogu za leto premirja v orožar-ovanju.

Newyork, 25. sept. tg. Senator Borah ime-nuje v neki svoji izjavi japonsko postopanje kot flagrantno kršenje vseh mednarodnih pogodb. Bo-rah prorokuje polom vsega svetovnega gospodar-stva in svetovne politične zgradbe, če se ne bodo revidirale mednarodne pogodbe, na katerih temelji poveljni svet.

Obsodbe na debelo

Rim, 25. sept. z. Pred izrednim tribunalom za zaščito države se je začela razprava proti 6 skupinam antifašistov iz severne Italije. Razprava je končana proti članom prvih dveh skupin. To so po večini antifašisti iz Bologne. Fašistični izredni tribunal je obsodil vse člane prve skupine, 8 po številu, na zaporno kazen od dveh do osem let. Danes pa je obsodilo še ostale skupine, 14 oseb, od katerih je 13 obsojenih na zaporno kazen od 2 do 7 let, eden pa je bil oproščen.

Gandi in angleški bombaž

London, 25. sept. AA. Gandi odpotuje nočjo v Lancashire, kjer ostane dva dni. Stanoval bo v vasi Darwin. Proučil bo razmere v bombažni industriji, ki je zaradi indijskega bojkota veliko trpela. Njegov poset bo zaseben, vendar upajo, da bodo Gandijevi razgovori z industrijskimi krogi v Lancashiru pri-pravili tla za oficijelna pogajanja z indijskimi dele-gati na indski konferenci v Londonu. Angleški go-spodarski krogi menijo, da bodo ta pogajanja omi-lila veliko brezposelnost v Lancashiru. Gandi bo gost angleškega kralja in bo doživel najlepši spre-jem.

Drobne vesti

Pariz, 25. sept. AA. Ministrski svet je na svoji današnji seji sklenil, da prestane poletni čas v noči s 3. na 4. oktober.

Beograd, 25. septembra. I. Tukaj so se razši-rile govorice, da ni bilo izdano dovoljenje za re-dovniško vodstvo ženskega internata. Na merodaj-nem mestu je Vaš dopisnik izvedel, da ni minist-rstvo za prosveto odreklo tega dovoljenja zaradi verskega značaja internata, in da so tozadevne vesti neutemeljene. Sedaj bo moški internat v ro-kah lajkov in ženski v redovnih rokah.

Ljutomer

Osebnost vest. Te dni zapuša naše mesto g. notar dr. Stojan, ker se s celo svojo družino pre-seli v Celje. Svojo notarsko pisarno bo v Ljuto-meru začasno še obdržal do imenovanja novega notarja. Gosp. notar dr. Stojan je radi svojega mir-nega značaja užival ugled v našem mestu. Več let je bil tudi mestni župan. Kol tak ima zasluge za razvoj Ljutomeru. Želimo mu na novem mestu še dolgo vrsto solčnih dni.

Volilni imerik za predstoječe volitve je gotov. Obsega 383 volilnih upravičencev.

Finžgarjevo proslavo priredi naše Prosvetno društvo dne 25. oktobra. Pripravljamo uprizoritev »Divjega lovca«, ki je najbolj razgibano Finžgar-jevo dramatično delo, kos narodovega življenja. Sporočamo že v naprej, da ne bo konkurence raz-nih prireditev.

Novo mesto

Popravek. »Slovenec« je dne 24. septembra 1931 prinesel vest, da so prestavljeni štirje učitelji in učiteljice iz St. Petra pri Novem mestu na razne druge šole. To poročilo pa je bilo pomanj-kljivo in netočno, ker gg. učitelji in učiteljice niso prestavljeni, ampak samo začasno nastavljeni na drugih šolah, ker št. petersko šolo restavriraajo in je tu za nekaj časa pouk nemogoč. Kakor hitro pa bo šola popolnoma popravljena, bodo svoja mesta zasedli zopet isti učitelji in učiteljice.

Strelska družina v Novem mestu sporoča sledeče: Ker se bliža strelska sezija na prostem h koncu, bo strelska družina v Novem mestu pre-skrbela lokal za zimsko streljanje z malo kaliber-skim puško. Vabimo zato vse, ki imajo smisel za strelski sport, da se priključijo k strelškemu družini, kjer se bo v nepriljubljeni zabavi vsak teden enkrat vršilo streljanje v prostoru, katerega bo sedaj v kratkem določil odbor. Dokler pa so se tepi dnevi, bo pa streljanje še vedno na vojaškem strelišču in sicer vsako nedeljo od 7 pa do 10 dopoldne in popoldne od 4 do uraka.

Deset milijonov brezpose'nih

Newyork, 25. septembra. tg. Po navedbah ameriške delavske zveze znaša število brezposelnih v Združenih državah 10 milijonov in raste še vedno.

London, 25. septembra. tg. V Plymouth je do-spele 200 angleških izseljencev iz Združenih držav, ki so radi gospodarske krize ostali brez posla in jih je ameriška vlada na svoje stroške poslala v domovino.

Beograd, 25. septembra. I. Ministrstvo za žume in rude je izdalo novo oficijelno tolmačenje zakona o likvidaciji agrarne reforme. Cerkvena posestva so po tem tolmačenju delijo v škofovska in nad-arbinska posestva. Saino nadarbinska posestva so po tem tolmačenju izvzeta iz zakona o agrarni reformi.